

Učiteljski Tovariš

Stanovsko političko glasilo UJU — Poverjeništvu Ljubljana

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/1. Rokopisov ne vračamo. Ne frankiranih pisem ne sprejemamo. Izdaja vsak četrtak. Naročnina letno 60 Din. za inozemstvo 80 Din. Člani pov. UJU plačajo list s članarino. Oglasi po ceniku in dogovoru, davke posebe. Pošt. šek. rač. 11.197. Telefon 3112

Prava slika med učiteljskimi prejemki in dolžnostmi prej in sedaj.

Izgleda, da bo moralo učiteljstvo prehoditi prav vse postaje namenjenega pota v pogledu učiteljskih stanarin in poviška prejemkov ter mu ne bo prihranjena niti ena ura trpljenja in skrbi. Jugoslovenskemu učitelju je treba nujne gospodarske pomoči, da bo mogel z uspehom zmagovati in uspešno vršiti naložene naloge. Velika bi bila škoda, če bi omagal, ter bi bila temu vzrok le njegova fizična izčrpanost, ker ni imel toliko, da bi potrebam odgovarjajoče prehranil sebe in svojo družino.

Čitali smo zakone s katerimi so prejeli vsi uradniki I. kategorije doklade na plače, in zakone s katerimi so tudi uradniki II. kategorije dobili doklade na plače.

Prav v zadnjem času smo čitali, da so bile zopet določene nekaterim skupinam sledeče doklade:

II. kategorija:

v 1. skupini	600 Din.
v 2. " "	450 " "
v 3. in 4. " "	350 " "
v 5. " "	200 " "

III. kategorija:

v 1. skupini	520 Din.
v 2. " "	300 " "
v 3. " "	250 " "
v 4. " "	200 " "

Dočim so prejšnje doklade znašale za

I. kategorija:

v 3. in 4. a skupini	1200 Din.
v 4. 5. in 6. " "	920 " "
v 8. in 7. " "	520 " "
v 9. " "	200 " "

Potreba je bila, da so se plače zvišale, kajti življenske razmere so narasle več kot znašajo ti poviški in ne oporekamo poviškom ostalih strok državnega uradništva, ker je vse to zvišanje bilo nujno potrebno. Opozoriti pa moramo na težke razmere v katerih živi, in je ostalo še vedno učiteljstvo.

Z zakonom o narodnih šolah so bile določene kot predvideni poviški stanarine po sledečem ključu:

Beograd in Zagreb po	500 Din.
mesta z nad 50.000 prebivalci po	400 " "
mesta s 30.000 do 50.000 preb. po	350 " "
mesta izpod 30.000 prebivalci	300 " "
trgi	200 " "
vasi	150 " "

Za vasi je predvideno po dosedanjih dispozicijah še mesečno 15 m³ drv, kar se da računati povprečno po lokalnih razmerah z vsoto 150 Din mesečno.

Vsa javnost je mislila, da so plače učiteljem s tem znatno zvišane ter znašajo mesečno

za mesta	od 300 do 500 Din.
za trge	200 " "
za vasi s kurivom vred	300 " "

več nego prej. Toda ni bilo tako! Še preden je učiteljstvo prejelo gornje stanarine od občin, na

katero jih je prenesla država, je bila ukinjena učiteljstvu državna stanarina. To pa iz vzroka, ker je bila državna stanarina v znesku 29.000.000 Din črtana iz državnega budžeta. Učiteljstvo je izgubilo državno stanarino, kar je značilo za vsakega učitelja mesečno od 100 do 150 Din manj od gori navedenih vsot.

Poviški so torej faktično padli ter znašali: v Beogradu in Zagrebu 350 Din, v mestih z nad 50.000 prebivalci 250 " " v mestih s 30.000 do 50.000 preb. 200 " " v mestih izpod 30.000 prebivalci 150 " " v trgih (ni kuriva) 50 " " v vaseh (kolikor je kurivo) 150 " "

Znižali so se pa še z odtegljaji na davke, ki so znašali do 25 Din mesečno, tako da je zaradi tega faktično stanarina, oziroma najvišje predvideni povišek, ki pride za Dravsko banovino v poštev, padel od 400 Din na 225 Din.

To pa še in konec!

Šolski upravitelji na deželi so pri nas imeli še po starih zakonih pravico do naravnega stanovanja, po čl. 39. uradniškega zakona pa pravico do razlike med ocenjenim stanovanjem in državno stanarino. To je znašalo povprečno do 100 Din mesečno. Sedaj jim je bila odtegnjena celotna državna stanarina v znesku 150 Din in so s tem znani do sedanjih prejemki, ker od občin ne dobe razlike. Tako so se na deželi

celo znižali prejemki šolskih upraviteljev za ca. 100 Din mesečno.

Edini plus, ki ga imajo, je kurivo, v kolikor tudi istega niso že prej prejeli, kjer so ga prostovoljno dajale občine.

A tudi mnogo ostalega učiteljstva ima še danes manjše prejemke kakor prej, ker jim je bila državna stanarina ukinjena, a od občin sploh ne dobe ne stanarine in ne kuriva. Ti prejemajo danes

po 100 Din manj	" "
" 125 " "	" "
" 150 " "	" "

nego so prejeli prej mesečno.

Nerazpoloženje, ki je nastalo med občinami in narodom do šole in učiteljstva, je pa stvari nepopisno škodovalo.

Z merodajnih mest se je zagotavljalo, da se bo izvršila regulacija učiteljskih prejemkov z novim uradniškim zakonom. Dasi so občine dobile v zadnjem času polno drugih novih dolžnosti in bremen, je največji odpor le proti učiteljskim stanarinam in kurivu.

To so posebno lahko videli gg. ministri, ko so prišli med narod. Zato ni čuda če je vlada izdala med drugimi sledeči ukrep za razbremenitev občin.

»VIII. Prosvetno ministrstvo.

Gospod minister za prosveto naj:

1. z zakonom in administrativnimi merami razbremeni občine na ta način, da zniža stanarino za učitelje, ki jo morajo plačevati občine, na 150 do 400 Din od dosedanjih 200 do 500 Din mesečno;

pole zelenega Posavja in kot tovariš! — G. Supan je namreč učitelj v pokouju.

Z veselimi obrazi so prispeli člani v mesto, eni v avtih, drugi peš: izvrstno se prileže dopoldanski sprehod od Zakota, kjer je postaja, pa do 2 km oddaljenih Brežic. Naučijo se po poti mehkega posavskega zraka in dobre volje, zlasti ker se obeta jasen, solnčni dan.

V Narodnem domu, pa brž v garderobo, nato pa v vsej naglici, kaj za pod zob. Vmes pa z domačini na kratko brbljanje...

»Razprodano!... Vse razprodano!»

»Kako pa kaj z vstopnicami?»

— »Imenitno!« dé prvi. »Večina razprodano!« — pripoveduje domačin.

— »Kaj še!« ga popravlja drugi.

— »Naravnost sijajno... Vse razprodano!«... dostavlja ves v zadovoljstvu.

— In pojasnjuje eden domačinov: »Takega zanimanja med našim občinstvom že dolgo sem ni bilo. Vse vstopnice so že razgrabljene. Kaj bo šele popoldne, ko bo pritisnila okolica?»

Dosti prijateljev imamo v Brežicah, ki so se pobrigali za tak lep sprejem. Poleg že omenjenega vrlega g. župana Supana, tovarišev Bernetiča in Sancina, še zobozdravnik g. dr. Niko Sever, g. dr. Drnovšek, g. dr. Zdošek, g. dr. Justin, g. ravnatelj Mikulič, in drugi; kdo jih ne bi med toliko množico nekaj izgubil iz spomina. Poudarjam pa: nehote! Vsem pa za ves trud: srčna hvala!

Zatem se je zbral ves zbor k raportu. To in ono je bilo treba objaviti; sto drobnih stvari: kje je matineja, kdaj kosilo, kam popoldne na skušnjo itd. — In ko je dejal čiča Drago: »Ob 11. v meščanski šoli!« — se je družina razkropila...

Naši prosvetni domovi.

Kraljeviča Petra narodna šola v Devici Mariji v Polju pri Ljubljani.

Dograjena je bila šola leta 1930. Ing. arhitekt E. Navinšek je napravil osnutek za šolo, ing. arhitekt Valentinčič pa detajlne načrte. V pritličju je zelo obsežna avla z velikim hodnikom, 3 učne sobe, kabinet za knjižnico, pisarna krajevnega šolskega odbora. V prvem nadstropju so tri učne sobe, upraviteljeva pisarna, soba za učila, v drugem nadstropju pa zbornica in kabinet za učila. V prizemlju so prostori določeni za obrtno-nadaljevalno šolo, za izobraževalne tečaje papirnega delavstva v Vevčah in za gospodinjstvo šole; eden teh prostorov se bode uporabil za telovadnico in tudi lahko za šolske prireditve.

Šola je 6razrednica s 7 vzporednicami. Poučuje z upraviteljem vred 15 učnih moči in 2 kateheta. Poleg 550 solooveznih učencev je 80 učencev obrtno-nadaljevalne šole — ki sestoji iz treh deških oddelkov in iz enega deškliškega oddelka.

V otroški vrtec, ki se namerava tudi kmalu otvoriti, je vpisanih 70 učencev.

Takoj spomladi se prične s prezidavanjem starega šolskega poslopja, kjer se bode

2. obvezna dobava kurjave za šole in šolske upravitelje s strani občin naj se olajša na ta način, da morejo občine, ki nimajo svojih gozdov, dobiti potrebni les po režijski ceni in iz državnih gozdov, ali pa dati namesto drv premog.

To se pravi:

v vaseh ostane isto,

v trgih se zniža za 50 Din

v mestih od 50 do 100 Din

in bo znašal povišek 50 do 250 Din faktično višjih prejemkov. Pri tem pa ni odšteta odtegljaj na davkih.

Učiteljstvo je samo želelo, da se razbremenene občine glede dajatev učiteljskih stanarin.

Matineja.

Lepa je brežiška meščanska šola, marsikateremu kraju bi bila v ponos; no, zavednim brežiškim narodnjakom pa je nje zidanje povzročalo sive lase. Kakopak tudi ne! Saj so jo pričeli graditi leta 1912. »Schulvereineci«, bolj zaradi nemškutarških ciljev kot pa iz šolskih nagibov. Zdad pa je šola pod ravnateljstvom g. Mikuliča vzoren naroden tabor; po hodnikih se vrste slike naših velmož, ki jih je prinašal »Ljubljanski Zvon«. Sicer pa je ves zavod: !!!!

Telovadnica pa še posebej hvale vredna. Sicer ne vem, če ima stalec oder, prostrana pa je tako, da so se zgrnile vanjo ne samo vse brežiške: osnovna, meščanstva in obrtna šola, med svoje stene je sprejela telovadnica tudi podjetne okoliške otroke, ki so prikorakali v Brežice pod vodstvom svojih učiteljev.

Z Dobove — tov. Kokot in dobrodušni čika Lojze Peterlin — Batog, s Čateža tov. Črnač in Princič, z Globokega tov. Gorjup. In seveda z vsakim četa otrok. K mladinski pevski prireditvi pa se je nabralo tudi precej uglednih meščanskih družin. Za popoldne namreč ob času koncerta jih je klical pijetna dolžnost v — Kostanjevico na pogreb blagopokojne ge. Severjeve, matere brežiškega zdravnikarja dr. Severja, ki je tako prijateljsko — kot predsednik domačega pevskega zbora pripravljala našo pot v Brežice.

Mladina uživa.

Ko je na znak dirigenta tov. Srečka Kumra zadonel prvi akord, je zastal dih mahlim poslušalcem, od katerih so se najbolj

nadzidalo še eno nadstropje, ter spravilo zunanost istega v sklad z novim šolskim poslopjem. Ta velik skupen objekt bo imel dovolj prostora za vse razrede in za učiteljska stanovanja.

Prvi pouk na enorazrednici se je pričel 14. novembra 1862. leta. Prvi šolski upravitelj je bil Blaž Kuhar. 18. septembra 1878. je bila šola razširjena v dvorazrednico. Upravitelj Blaž Kuhar je umrl leta 1883. Njegov naslednik je bil še živčni šolski upravitelj v pokoju Franc Kavčič, ki je služboval na šoli od 7. decembra 1883. do 30. junija leta 1910.

Od 16. januarja 1911. dalje upravlja šolo upravitelj Viktor Mihelič.

Obrtno-nadaljevalna šola se je ustanovila 1. decembra 1921.

Notranja oprema je moderna, zelo enostavna, vključ temu zelo uporabna in lična. Notranja oprema stane do 150.000 Din. Katedri, omare, klopi iz smrekovine — ter lakirane na hrastovo obliko.

Šola je stala 1.800.000 Din. Občina šteje 6000 prebivalcev.

Ne smemo pa pozabiti, da se je zvišala zahteva predizobrazbe za vstop v učiteljske na 4 leta meščanske ali srednje šole in še pri tem pridejo samo odlično ocenjeni dijaki v poštev. Šolanje na učiteljsko se je zvišalo na 5 let, tako da znaša študij učiteljstva sedaj 9 let, napram ostalemu uradništvu II. kategorije z 8letno študijsko dobo.

Povišale so se tudi službene dolžnosti učiteljstva v šoli posebno pa izven nje ter so bile učiteljstvu uradno naložene obsežne naloge tudi v izvenučnem času.

Poleg priprave na pouk in korektur, ki jih mora izvršiti v izvenučnem času, ima še polno drugih nalog.

Delokrog dela v izvenučnem času pa se razteza še na sledeče:

vneti povzpeli celo na bradlje, lestve in drugo orodje. Le škoda, da nisem imel seboj aparata. Ob koncu pesmi pa: haló! Neumorno ploskanje. Prav tako tudi po vsaki naslednji pesmi. Drobniž je seveda najbolj užival ob veselih, poskočnih melodijah, in je prav lahko sledil jasnemu izgovarjanju pevcev. Da so jih užgali živahni Kroparji, Žabe in: Potrkani ples... najbolj, ne bom navajal posebej. V premorih pa: cvetje in deputacije. Mladina se zahvaljuje učiteljem-pevcem. Zahvaljuje in prosi, naj pridejo še!

Nad vse srčkanu pa pove mala Šepčeva — če sem si prav zapomnil njeno ime.

... in prosimo Vas, da razveselite z našimi lepimi pesmicami tudi naše male bratce: Srbe in Hrvate...

Vsa divorana pa se zlije nato v en, moškočen živijooooo!!!

Prav tako ob drugi deputaciji brežiškega drobniža, ki je prinesla krasen šopek krvavo rdečih nageljnov z lepim spominskim trakom.

Res, ne vem več, koliko govornikov je nastopilo. Vsem pa je — sklepati po njih besedah — bila prireditelj vseč, močno vseč! In so o tem tudi pričale njih razigrane oči. Te so govorile o zadovoljstvu in zahvali!

Ko se je izlilo jezero publike iz meščanske šole, pa je v navdušenju hitel pripovedovati eden mladih domačinov svoji spremljevalki: »Ali si videla s kako strastjo dirigira Kumar. Stal sem ob strani in sem ga ves čas z užtkom opazoval. Ko bi bil gluha, vem, da bi občutil vso lepoto skladbe, takó doživlja dirigent, ko vodi svoj zbor!« — To sem čul mimogrede, ko sem spičil svoja žejna ušesa... In nimam k izjavi navdušenega Brežičana prav ničesar pripomniti.

LISTEK.

JOŽE ŽUPANČIČ iz Litije:

Pevski zbor UJU v zelenem Posavju.

Na vse zgodaj na praznik 8. decembra: — Črne Trbovlje so zavite v jutranji mrak in meglo; — dolina spi; — le sempatja brne v zgodnji uri budilke, hip nato glasno trkanje in butanje po vratih, koder spe člani UPZ, kmalu zatem pa drče od zgornjega konca ozke doline trebušasti avti, ki z zategnjenim hupanjem materinsko kličejo pod raznimi krovji razkropljene člane pevske čete.

Gustelj Šuligoj pa zopet z imenikom v roki ne izpusti nikogar; kakor z rešetom jih zbira pod svoje okrilje in jih prevaža na kolodvor.

Dobro došli!

V udobnem, novem Pullmannu I. razreda se potegne vsa tovarišija do Brežic koder jih nekaj pred deseto pričaka predsednik zbora tov. Drago Supančič, brežiški sprejemni odbor na čelu z mestnim županom g. Supanom, precej tovarišev, posebno pridna sta se izkazala tov. Bernetič, član UPZ n. r., ter tov. Sancin, ki je od tam preko, pa je pred tremi meseci našel med brati gostoljubno streho.

»Dobrodošli!« je številno pevsko četo prisrčno pozdravljal g. župan. Z dvakratno dobrodošlico: kot občinski načelnik metro-

Zakon zahteva, da se šola in učiteljstvo udeležujeta v nastopnem:

1. Pri obnem narodnem in gospodarskem izobraževanju;
2. pogozdovanju in nasajanju;
3. širjenju pismenosti;
4. organiziranju kulturnega napredka in naprav;
5. podpiranju in ustanavljanju kmetijskih zadrug;
6. čuvanje narodnega zdravja, telesna vzgoja pri Sokolu;
7. pobijanju alkoholizma;
8. delu na književnosti, predvsem šolski;
9. organiziranju narodnega edinstva in verske strpnosti;
10. zbiranju statističnih podatkov o narodnem izobraževanju.

V to svrhu predvideva za narodno izobraževanje sledeče naprave:

1. Ustanavljanje šol in tečajev v svrhu narodnega in gospodarskega izobraževanja;
2. gospodinjstskih šol in tečajev, celo za odrasle nepismene;
3. gospodarsko-zadružnih tečajev;
4. analfabetskih tečajev;
5. kmetijskih šol za lokalne potrebe;
6. strokovnih šol za lokalne potrebe;
7. v službo narodnega izobraževanja postavlja tudi šolski vrt in šolsko kuhinjo;
8. šolske gaje za pogozdovanje in nasajanje;
9. oskrbovališča in zavetišča vseh vrst;
10. knjižnice za odrasle pri narodnih šolah;
11. javne šolske prireditve in slovesnosti;
12. tečaje za strokovno izobraževanje učiteljskega v svrhu usposabljanja za sistematično in smoteno delo na polju narodnega izobraževanja (obisk s strani učiteljskega);

13. roditeljske sestanke;
14. šolske odre in igre (lutkovo gledališče);
15. bioskope (skioptikone in sem spada tudi šolski radio);
16. narodna vsučilišča;
17. higijenske tečaje;
18. sodelovanje pri humanih, prosvetnih, patriotskih, pevskih, viteških, profesionalnih (strokovnih in stanovskih) društvih, predvsem pri Sokolu;
19. sodelovanje pri obnem narodnem izobraževanju.

Nismo pa pri tem omenili še izgube upraviteljskih funkcijskih dokladov ki so bile priznane s starimi šolskimi zakoni in ne izgube 32letne službene dobe.

Iz vsega gori navedenega je razvidno, da je povsem upravičena zahteva učiteljskega, naj se ga do izida novega uradniškega zakona vsaj izenači glede dokladov z ostalimi uradniki II. in III. kategorije in se tudi učiteljem, pripadajočim tem kategorijam, prizna takoj v

II. kategoriji:

1. skupini mesečna doklada	600 Din.
2. " " " "	450 " "
3. in 4. " " " "	350 " "
5. " " " "	200 " "

III. kategoriji:

1. skupini mesečna doklada	520 Din.
2. " " " "	300 " "
3. " " " "	250 " "
4. " " " "	200 " "

kakor to že prejemale druge skupine uradništva.

Odpomoč učiteljskega je nujna, ker učiteljskega ne toži in ne kliče brez potrebe.

Občni zbor društva učiteljic v Mariboru.

Kakor je tovarišicam že znano — bodisi iz zadnjih člankov v »Tovariš« ali s se — je bila že nekaj let sem težnja članic ljubljanskega in mariborskega Društva učiteljic, da se obe društvi združita v eno s sedežem v Ljubljani ter pritegneta k sodelovanju čim več učiteljic iz vse Dravske banovine. Zadnji občni zbor mariborskega društva (v nedeljo 14. t. m.) se je vršil torej v znamenju združitve. Udeležba je bila prav dobra. Posebno iz mesta je prišlo veliko tovarišic, podeželske je oviralo najbrže slabo vreme. Zelo v lepem številu so bile zastopane tudi meščanskošolske učiteljice, ki v Mariboru prav složno delujejo z osnovnoškolskimi. Zlasti prijetno me je presenetilo veliko število gojek ob učiteljicah, ki so se tudi udeležile občnega zbora.

Ker je bila predsednica vsled družinskih razmer zadržana, je otvorila in vodila občni zbor tajnica tov. Levstikova. V svojem poročilu je na konkretnih slučajih, v katerih so se učiteljice obračale na društvo, pokazovala na smoter društva: ščititi učiteljico kot ženo in čuvati njene interese ter kulturno delo za ženo. Ker je to težnja vseh učiteljic, so članice mariborskega društva kmalu spoznale potrebo združitve vseh učiteljic Slovenije, oziroma sedanje Dravske banovine ter na več sestankih razpravljale o tej možnosti z zastopnicami ljubljanskega društva učiteljic. Z obeh strani se je misel z veseljem pozdravljala in na občnem zboru imajo vse članice priložnost, da se odločijo za skupno delo.

Navzoče tovarišice so predlog z odobravanjem sprejele. Posebno jih je navdušila tovarišica Vita Zupančičeva, ki je pozdravila občni zbor v imenu onih pionirk, ki so ozale ledino v delu za pravice učiteljic. Opozarjala je tovarišice, da morajo nad svojimi interesi same bdeti ter spominjala na vzrok, zakaj se je društvo učiteljic ustanovilo pred 32 leti. Tovariši sami so predlagali, naj se učiteljem priznajo višji prejemki nego učiteljicam.*

Takrat so učiteljice spoznale, da morajo same ščititi svoje koristi. Od tedaj so se učiteljice vedno obračale na društvo — seveda navadno kot posameznice — in društvo se je vedno zavzemalo zanje, bodisi posredno ali neposredno. Pa tudi sicer ima društvo važne naloge in se uveljavlja predvsem kot ženska kulturna organizacija. Če bi društvo prenehalo, bi se sigurno takoj zopet pojavila potreba po njegovi ustanovitvi. Govornica je zaključila z željo, da bi mogla viliti tovarišicam ono navdušenje za društvo, ki je navdušalo njo in njene vrstnice ob negovi ustanovitvi.

O možnosti združitve obeh društev sem govorila na poziv mariborskih tovarišic jaz: za združitve ni dana samo možnost, ampak tudi potreba, ki je utemeljena v skupnih interesih in skupnih nalogah, ki jih vidim v zaščiti učiteljice kot žene, v samovzgoji za delo v skupni organizaciji, v samoizobrazbi, v kulturnem in socialnem delu med najširšimi plastmi ženstva. Ta smoter sem obširneje utemeljila že ponovno v »Učit. Tovariš« in tudi zadnja številka je prinesla približno isto, zato mislim, da so tovarišice zadostno informirane o naših stremljenjih. Sledil je razgovor o podrobnem delovnem načrtu, ki ga homo končno veljavno določile na občnem zboru v Ljubljani ter o njem obavestile vse tovarišice.

Dalje smo se razgovarjale o obliki skupnega dela in se je sklenilo, da se za Maribor določi ena poverjenica in ena namestnica, ki jima bo pomagala po ena tovarišica iz vsake šole. Istotako se bo skušalo organizirati po vseh srezih. — Sprejeti so bili še nekateri predlogi, nakar je bil občni zbor zaključen z likvidiranjem društva. — Popolne smo imele prijateljski sestanek, kjer smo se bližje seznanile in spoprijateljile. Odšli sva z najugodnejšim vtisom.

A. Vode.

* Ta razlog pa danes več ne drži, ker se ni v enem slučaju ne more dokazati, da bi organizacija stremela za tem. — Op. pov.

Popoldanski koncert.

Napoved: ob 15. v dvorani Narodnega doma, ljubkem podeželskem Talijinem hramu, kamor se zbirajo Posavci k igram. Dom je last Hranilnice.

Ze pred 15. uro dvorana — zasedena. Okolica je pritisnila prav razveseljivo. Čatež, Dobova, Velika dolina, Videm Krško, Cerklje, Krška vas, Kostanjevica, da, celo Sevnica in daljni Zagreb, od koder so prihitali znanci in prijatelji prof. Kumra. Ob vhodu pa so pošle najprej nežigosane vstopnice, pozneje pa so prodajali za vstopnice kar programe. Seveda vse pod budnim nadzorstvom zastopnika finančne kontrole.

Tovarnar g. Marijan Treppo pa je »štisnil« v kvurti — petsto Din. Res! Pri moji veri!

Ko se je dvignil temnordeč žametast zastor in se je pojavil zbor pred natlačeno dvorano, publika pa si je še v predsobi na mizah zgradila galerije, je zavalovil iskren pozdrav. Prvič so pozdravili Posavci v svoji sredi gg. Adamiča Kumra in učitelje- pevce.

Prijatelj Emil je podvzel besedo: predstavil je UPZ, očrtal delo učiteljskega na polju pevske umetnosti. Interesantno pa je bilo njegovo izvajanje o skladbah, ki jih ima na sporedu naš zbor.

Kaj pravi skladatelj g. Adamič o sporedu UPZ.

Polovico sporeda UPZ nosi Anton Lajovic:

Karakteristične glasbene poteze Antona Lajovice so: široka melodična linija, apartna, deloma še romantična harmonična obleka,

pregnanten, situacijo in takst točno ilustrirajoč glasbeni izraz, prevladovanje groteske in humorja, odlično vodstvo glasov, jasna forma, izpijenost tako, da v njegovih skladbah vsaka nota neomajno sedi, vsaka linija, vsak akord je kot izklesan. Prva skladba »Bolest ko v a« izredno silno ilustrira bolest v ostro disonančnih harmoničnih zvezah, težko kovanje bolesti po sre. Pomladni spjev je čudovito razgibana pesem polna mehke pomladne lirike in hrepenenja, Pastirčki ljubezljivo poveden spjev pogumnih pastirčkov, ki se vesele sedmih dobrih let, saj so korajžno preživeli sedem težkih, ne da bi kdo le »joj« dejal. V Kroparjih Lajovic na humorno-grotesken način ilustrira cokoljace in štorljace Kroparje tako, da jih kar vidiš pred seboj vse smešne in nerodne. Nekaj posebnega so »Zabe«. Silno težak ženski zbor, ki so mu kos le najboljše pevke. Imenitni, duhoviti Zupančičev tekst je našel v komponistu adekvatnega ilustratorja. Poslušajte le ta izvrstno posrečen poizkus imitiranja kvakanja, te humorja polne žabje disonance, te globoke aite naših pevke. In nato sledi živahni, ravno take židane volje polni Medved z medom v obliki pristne narodne izpraševalnice. Lajovic je danes prvi med prvimi, tako rekoč že slovenski glasbeni klasik.

Istotako v cerkveno muziko štejejo mnogoglasen zbor »Z glasnim šumom s korae«, Marijin slavospev prerano umrlega seniorja naših komponistov cecilijanskega reformatorja cerkvene glasbe, komponista priljubljene slovenske opere »Gorenjski slavček«, sivolasega Antona Foersterja. Ta njegova himnična pesem je ena najlepših slovenskih cerkvenih Marijinih skladb.

Splošne vesti.

— Odbor voditeljice gospodinjstvo-nadaljevalnih šol je imel dne 8. decembra v Celju prvo sejo. Iste se je udeležil tudi referent banke uprave g. prof. Krošl, ki je podal svoje poročilo. Na dnevnem redu so se obravnale točke: 1. Učni načrt. 2. Učna snov. 3. Inventar, katerega po možnosti preskrbi banška uprava. 4. Slučajnosti. Določene so bile med drugim tudi poverjenice za posamezne srece gospodinjstvo-nadaljevalnih šol, do katerih naj bi se obračale tovarišice v vseh prejšnjih vprašanjih. Vsa natančna navodila pa prejmejo voditeljice gospodinjstvo-nadaljevalnih šol v posebni okrožnici. — L. Kovič Pleveljeva.

— Šolske maše, posebno ob državnih praznikih. Na nekaterih vprašanja odgovarjamo. 1. Biniranje (dve maši) je dovoljeno samo ob nedeljah in zapovedanih cerkvenih praznikih. 2. Glede šolskih maš ob državnih praznikih in drugih slovesnih prilikah je izdal knezoškofijski ordinarijat v Ljubljani nastopno navodilo: »Gg. župniki in veroučitelji naj se ravnajo glede šolske maše, ki je po šolskih predpisih obvezna za vse učence in učitelje, kakor bi bila to nedeljska maša. Da bo mogoče opraviti šolsko mašo tam, kjer je samo en duhovnik, naj se tisti dan opusti zornična pogrebna ali kakršnakoli druga maša. Glede ure, ob kateri naj se vrši šolska maša, naj se župni uradi dogovore s šolskim upraviteljsvom. V nobenem slučaju naj ne bo šolska maša pred časom, ko se začneja dopoldanski šolski pouk.«

Obleke kemično čisti, barva, plisira in lika tovarna JOS. REICH.

— Izreden književni dar učiteljskega in šolam. Vsa učiteljica in vsaka šola ima izreden priliko, da do 31. januarja 1931. lahko nabavi v Učiteljski knjigarni vse knjige lastne založbe po polovični ceni, t. j. s 50% popustom. Cene so naravnost bagatelne in so razvidne iz lističa, ki je priložen današnji številki »Učiteljskega Tovariša«. Učiteljske in šolske knjižnice imajo sedaj zelo lepo priliko, da si za mal denar izpopolnijo knjižnice.

— Koledarček »Učiteljske tiskarne« je priložen današnji številki »Učiteljskega Tovariša«.

— Naknadna naročila 1. številke »Našega roda«. Pri naročilih druge in tretje številke »Našega roda« nam je prispelo toliko naknadnih naročil za prvo številko, da zadnjih ne moremo več upoštevati, če hočemo obdržati za vsako eventualnost še neko železno rezervno izvodov. Sporočamo zato na tem mestu, da ne moremo več dostavljati prve številke. Da bi pa taki naknadni naročniki ne izgubili pravice do prejema knjig Mladinske Maticice, ker se brez lastne krivde ne morejo naročiti na celoten letnik »Našega roda«, prosimo vse poverjenike, da naj v sličnih slučajih pobere za prvi mesec (oktober) pri naknadnih naročnikih samo po 1 Din, kot prispevek za Mladinsko Matico in nam nakažejo. Ta izjema velja seveda pa samo za prvo številko, kajti druga in tretja številka se še vedno lahko naknadno naročita.

— Učitelji se naprošajo, da naroče in sodelujejo pri listu »Jutrzanja zarja« v Celju, mesečnik za treznotno akcijo in trezno mladino v Dravski banovini.

— Vsem šolskim upraviteljsvom. Po poročilu iz Beograda je ministristvo prosvete odredilo, da se ima v novem letu gojiti na vseh osnovnih šolah tudi čebelarstvo. Za praktične vaje bo morala imeti vsaka šola šolski čebelnjak. Ker je praktično čebelarstvo v tesni zvezi s teoretičnim znanjem, priporoča Čebelarstvo društvo za Slovenijo v Ljubljani vsem šolam, da se naroče na edini

Ugodna prilika!

Uprava UJU pov. Ljubljana razprodaja svojo zalogo

Zvončka in Popotnika

Predvojni »Zvonček« letnik (nevezan) à Din 5.—.

Povojni »Zvonček« do leta 1928./29. à Din 10.—.

»Popotnik« do leta 1928./29. letnik à Din 15.—.

(Brez poštnine).

Možnost nakupa le do 15. jan. 1931.

Ne zamudite te ugodne prilike!

slovenski strokovni čebelarški list »Slov. čebelar«, ki izhaja v Ljubljani in velja letno 40 Din. Enako priporočamo tudi nakup starih letnikov, ki jih odda Čebelarstvo društvo po 20 Din za kompletni letnik. Posebno priporočamo sledeče letnike, ki obravnavajo važne čebelarske zadeve: 1921., 1922., 1923., 1925., 1926., 1927., 1928. Naročbe je nasloviti na Čebelarstvo društvo za Slovenijo v Ljubljani.

OBLACILNICA ZA SLOVENIJO LJUBLJANA, Miklošičeva cesta 7

priporoča svojo bogato zalogo manufakturnega blaga prvovrstnih čeških, nemških in angleških tovarn. Državni namestniki določijo tudi na obrake profi predložiti legitimacii.

— Koledarček »Kraljevič Marko« za leto 1931. je izšel. Priznani mladinski pisatelji in pesniki: Fr. Milčinski, A. Hren, Fr. Ločniškar, Anica Černejeva, Mara Lamutova, risar J. Vokač jamčijo za zanimivo vsebino. Koledarček ima žepno obliko, je vezan in stane le 6 Din.

— Učiteljskemu domu v Mariboru je poslala tovarišica Vreček ij Mežice znesek 120 Din, kateri je bil nabran pri odhodnici tov. Feiniga iz Mežice v Maribor. — Mnogo tovarišev in tovarišic je bilo v zadnjem času premeščenih in vsaj nekaterim so bile prirejene odhodnice, a le Mežica se je spomnila ob taki priliki Učiteljskega doma! Zato: Zvela!

KOLINSKA TVORNICA CIKORIJE LJUBLJANA

Naš pravi domači izdelek!

To bi zaslužili! To so zaslužili!

O tem je bila edina vsa dvorana, in so tako že povedali v dnevnikih tudi kritiki. V tem smislu je pozdravil zbor na odprtem odru mestni župan g. Supan, ki je vabil učitelje, naj še pridejo med Posavce. Prvi koncert je dostojno utrl pot UPZ v njegovo mesto.

Simpatičen je bil tudi nastop predsednika brežiškega UJU tov. Janka Knapiča, ki je istotako naslovil na odprtem odru na pevski zbor svojih tovarišev iskren nagovor. Med drugim je dejal tudi nekako naslednje:

»Drage tovarišice pevke in tovariši pevci! Prvič prihajate k nam na zeleno Posavje. S pesmijo prihajate tja koder je slovenska pesem odjekala že pred stoletji... in med drugimi: Toplo Vas sprejemamo zlasti učitelji brežiškega okraja. Danes smo ponosni: Vaš uspeh je naš — uspeh... Sprejmite od nas za ves Vaš trud našo iskreno hvalečnost!«

Vsa dvorana je zavalovila v ognju navdušenja, ko sta si segla predsednik tov. Janko in dirigent tov. Srečko v roke. Brežiško UJU pa je izročilo zboru, krasen venec s spominskim trakom.

Kakor že običajno: nekaj »šlagerjev« so morali ponoviti, v iskrenem razpoloženju, ko se je zastor ne vem že kolikrat dvignil in je publika še vedno nazdravljala pevcom, so morali nato pevci na vlak. Skoro brez vsakega oddiha. V avtobusih so švignili na postajo. Ob 18. jih je sprejel zopet udobni Pullmann, in hajdi domov. (Za to uslugo železniške uprave zasluži železnica iskreno zahvalo).

Turneja je bila končana! Izmučeni od tridnevnega prepevanja — v soboto so imeli celodnevno vajo — so vrli člani popadali na — sveže lavorike... Zasluzili so jih!